

Recensie: Amnes(t)ie ★★★1/2***

Monty Antwerpen
donderdag 6 september 2018

foto © Kurt Van der Elst

Recensie:

Amnes(t)ie van Action Zoo Humain naar een concept van Chokri Ben Chikha die samen met Tom Dupont ook instond voor de regie, is wellicht de meest gewaagde productie die de strenge selectie van het Theaterfestival " terecht " overleefde. Zeker, de titel laat al vermoeden dat centraal ontkenning, inzicht, verantwoording (incl. verantwoordelijkheid nemen), vergeving en (her)integratie in de maatschappij vooraan staan in deze voorstelling rond familieleden van SS- en IS-strijders ('slechts 1 letter verschil' aldus presentator Bert Gabriëls tijdens zijn tv-show 'Samen door één deur') die op zoek gaan naar de vraag of en in welke mate ze nog een toekomst in ons land hebben. In se is Amnes(t)ie vooral een heerlijk staaltje mediakritiek waarbij een tv-praatprogramma, sensatiezucht, zaken in scène zetten, simplisme ('Dat is een lang en ingewikkeld verhaal' (Lutgard) " 'Vertel het eenvoudig en kort' (Bert)), lekkere vooraf ingestudeerde oneliners ('Tussen zwart en wit zijn er meer grijstinten dan 50.'), censuur ('Wij hadden een afspraak. U verwijderd die foto! Denk je niet dat er met die foto geknoeid zou kunnen zijn? Het is niet omdat je met een wapen op een foto staat dat je een moordenaar bent. Die jongens zijn bij verstek veroordeeld op basis van vermoedens.' aldus Dahlia Pessemiers-Benamar in de rol van Nadia Laadraoui), en de opgeklopte en fake emoties die als 'authentiek' verkocht worden ('Dat doen we nog eens over. Ik pik terug in vanaf " ' vakkundig door de mangel gehaald worden. " Gabriëls heeft verdomd goed gekeken naar dergelijke formats, zowel qua mimiek (hoofd dat wat naar links en rechts trekt), als het bijna religieus toontje dat ie hanteert, tussen tv-host van een tv-programma spelen, tv-predikant en ('Ik vraag me af in hoeverre u hier bevoegd voor bent' zegt Nadia Laadraoui) psychiater. Gabriëls hanteert de psychotherapietechniek van de familieopstelling die gekend is via de Duitser Bert Hellinger immers bij zijn beide tv-gasten waarbij Lutgard de rol van moeder van Nadia speelt, en Nadia de rol van dochter Evelyne die Lutgards kleinkinderen Laura en Jonas niet langer in contact met haar moeder laat komen. Aan de toeschouwers in het publiek wordt verder gevraagd om de andere rollen in te vullen waarbij een bepaalde man zowel de cyberimam als Cyriel Verschaeve met dezelfde retoriek en slogan 'Ga en vecht voor je ideaal. Doodt de ongelovigen.' mag spelen.

Openen doet de voorstelling door te stellen dat we een pilootopname meemaken voor een tv-programma dat begin 2019 op antenne zou moeten komen. Wij zijn het testpubliek. Opnameleider van dienst is Chokri die als applausmeester beroep doet op Sarah Desmet (Zelfs al vind je het niks word je toch aangespoord om te applaudiseren op haar teken). Vermits het om een tv-opname gaat, zijn er onderbrekingen, changementen, en worden er zaken overgedaan of althans geprobeerd ('We nagelen ze aan het kruis'. (Nadia) " 'Een christelijk beeld" ' Kunt u dat nog eens herhalen?' (Bert). Neen. (Nadia). ' Geduld hebben, hoort er bij voor een tv-publiek. Op dat vlak is deze Amnes(t)ie alvast erg trouw aan hoe een tv-opname er in het echt aan toe gaat. Maar, en dat is meteen ook het nadeel van deze productie, door de cuts, verslapt de spanningsboog wel meermaals en heb je het gevoel dat je als kijker naar losse fragmenten kijkt die straks (in de montage zogezegd) weliswaar aan elkaar geknipt worden tot een groot geheel maar de voorstelling zelf wat vrijblijvend maakt omdat de vorm de scherpe kantjes afvlakt.

Gabriëls personage heeft cynische trekjes, zeker wanneer ie de 'band van de

toekomst' aankondigt die het muzikale luik van de voorstelling voor zijn rekening neemt. 'Het is hun toekomst die we aan het verkloten zijn.' aldus de man. Tv-gasten van dienst zijn Nadia Laadraoui en Lutgard Ramout. De eerste zag van de een op de andere dag haar zoon Younes vertrekken naar Barcelona, om hem vervolgens in Istanboel richting IS te zien trekken. Dat leverde onder andere de sensationele kop 'Voorbeeldige zoon van moslimadvocate wordt IS-monster' op HLN op wat Gabriëls bij de " alweer suggestieve " vraag brengt 'Je verslikt je toch in je koffie als je zoiets leest?' Later blijkt dat haar man die thuis was door een burn-out weet had dat Younes in contact stond met een cyberimam.

De ander, Lutgard Ramout (Marijke Pinoy), liet het boek 'Mijn vader was goed fout' door een ghostwriter schrijven. Een boek dat handelt over haar papa " 'een stuk graniet. Elk moment kon het plafond naar beneden komen. Dat staat ook op de achterflap van het boek.' (ze komt zo in het tv-programma immers ook promo voeren voor het boek) - die collaboreerde met de Duitsers, maar de donkerste bladzijden (een ganse middag op krijgsgevangenen schieten, niet alleen executies uitvoeren maar ook mensen levend begraven) haalden het boek kennelijk niet. Lutgard zit al jaren aan de kalmeringsmiddelen, wordt beschouwd als een kind dat uit een 'zwart nest' komt, krijgt van haar kant de suggestieve vraag 'Hij (je vader n.v.d.r.) was geen liefdevolle vader hé' op haar bord van de presentator, werd uitgescholden, was niet welkom op bepaalde familiefeestjes, terwijl haar vader in een kooi in de zoo te kijk gezet werd, zijn burgerrechten werden 6 jaar en twee maanden ontnomen, waarna de familie het dorp weggepest werd.

Een boeiende boog maakt Amnes(t)ie wanneer bij de start van het tv-programma Bert Gabriëls die soms een autoritair trekje toont ('Je moet zwijgen!') tijdens de opname via archiefbeelden allerlei conflicten opnieuw voor de geest haalt van zijn kijkers. Dat ie de uitzending zelf zal eindigen in een conflict met zijn programmaleider Chokri is ronduit geniaal en grappig. Hij bepaalt kennelijk meer de koers dan de 'verkrampste' presentator, iets wat die laatste niet zint!

< Bert Hertogs >